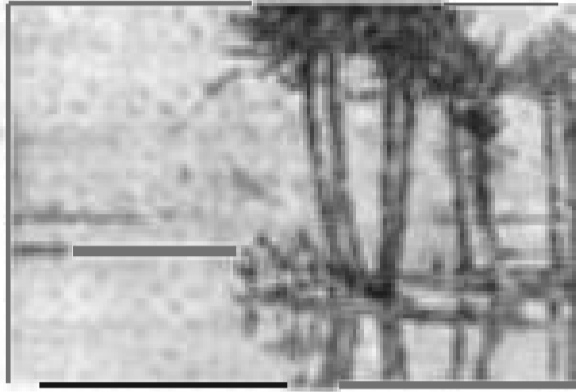

RIKSDAGEN

Räkning i fortsättningsskolan. Till andra kammarens första tillfälliga utskott har skolöverstyrelsen rörande en av hr Molin väckt motion (n:r 49) om skrivelse till k. m:t angående upptagande av ämnet räkning å fortsättningsskolornas läsordning, avgivet följande yttrande:

Ett av huvudsyftena med den av 1918 års riksdag beslutade omläggningen av fortsättningsskolan var att giva denna skolas undervisning en mera praktisk läggning genom att ansluta densamma till det samhälls- och arbetsliv, som omger lärjungarna. Genom denna praktiska inriktning kan den nya fortsättningsskolan bjuda sina lärjungar ett väsentligt nytt läroinnehåll utöver folkskolans ram och är sålunda icke, såsom i allmänhet varit fallet med den förutvarande fortsättningsskolan, inskränkt till att utgöra allenast en repetitionskurs, avsedd att befästa och i någon mån utöka de kunskaper och färdigheter, som inhämtats i folkskolan. Vid denna omläggning av fortsättningsskolans undervisning har man emellertid icke förbisetat dess uppgift att främja lärjungarnas allmänbildning. Denna senare uppgift kan dock icke lämpligen tillgodoses på det sätt, att man på skolans läroplan upptager något större antal i förhållande till varandra fristående ämnen av allmänbildande innehåll. Den starkt begränsade lärotiden skulle därigenom allt för mycket splittras, och på grund därav komme behandlingen av de skilda ämnena att bli synnerligen ytlig och föga givande. Skall undervisningen i fortsättningsskolan medföra något avsevärt resultat, måste en sådan splittring undvikas, och undervisningen har därför samlats kring ett fåtal huvudämnen, av vilka vart och ett bildar liksom en kärna av arbetsuppgifter, med vilka lärjungen kan på ett mera ingående och självvärksamt sätt göra sig förtrogen. Undervisningen i vart och ett av dessa ämnen skall omfatta dels mera teoretiska och allmänbildande moment, dels ock rent praktiska övningar. Dessa olika moment böra på lämpligt sätt förbindas med varandra till ett sammanhängande heft. Därigenom fasthållas de lättare i minnet, och de mera teoretiska delarna vinna i åskådighet genom sin omedelbara, praktiska tillämpning samt framstå därvid tydligare för lärjungarna såsom behöfliga för det praktiska syftet.

I överensstämmelse med dessa grundsatser ha ock såväl de i fortsättningsskolstadgan ingående bestämmelserna angående undervisningen som ock de av överstyrelsen utgivna exemplen på undervisningsplaner för fortsättningsskolorna blivit utarbetade. Sålunda föreskrives i fortsättningsskolstadgan, att undervisningen skall samlas kring tre obligatoriska ämnen, nämligen de i samtliga fortsättningsskolor förekommande ämnena medborgarkunskap och modersmål samt därjämte i de yrkesbestämda fortsättningsskolorna arbetskunskap och i de allmänna fortsättningsskolorna naturkunnighet; där omständigheterna så medgiva, kunna dessutom såsom fristående ämnen förekomma även gymnastik, trädgårdsskötsel eller slöjd. De av överstyrelsen utarbetade kursplanerna för ämnena arbetskunskap och medborgarkunskap upptaga emellertid ett flertal olika moment, vilka ansetts böra ingå i undervisningen i dessa ämnen, och bland dessa förekomma även räkneövningar. Sålunda upptages t. ex. i kursplanen för arbetskunskap i anslutning till jordbruk följande moment: till lantushållningen hörande praktiska beräkningar, grundade på gällande priser, samt

Afrika

1918

1918

Antons Ljullin

STOCKHOLM

enklare fältnätövnningar och bokföring. Liknande moment med motsvarande innehåll förekomma i samtliga övriga kursplaner för arbetskunskap i anslutning till andra yrken. Särskilt omfattande äro de helt naturligt i kursplanen för arbetskunskap i anslutning till handel. Även sådana i kursplanerna för medborgarkunskap ingående moment som: räknecuppgifter med innehåll hämtat från hemmets ekonomi och hemortens arbetsliv samt bokföring ävensom skatteväsende och självdeklaration innehålla goda tillfällen till praktiska räkneövningar av olika art. Det torde ock kunna anses synnerligen lämpligt att även i naturkunnighetsundervisningen upptaga en del beräkningar i samband med vad som därvid behandlas. Av de här anförda exemplen torde oförtydligt framgå att en avsevärd del av den för de tre ämnena arbetskunskap, medborgarkunskap och naturlära avsedda tiden både kan och bör anslås till räkneövningar.

I likhet med motionären är överstyrelsen av den uppfattningen att färdighet i räkning utgör en viktig förutsättning för att lärjungarna sedermera skola kunna reda sig i livets skilda förhållanden. Enligt överstyrelsens mening bör därför ock tiden för räkneövningarna i fortsättningsskolan icke tillmätas allt för knappt. Att, såsom av motionären föreslagits, genom allmänt gällande bestämmelser fastställa något visst, särskilt för räkneövningar avsett timantal kan överstyrelsen emellertid ej finna lämpligt. Räkneövningarna böra nämligen ej blott till sin art utan även till sin omfattning anpassas efter lärjungarnas förutsättningar och behov, vilka äro synnerligen skiftande i fortsättningsskolor av olika typer och på skilda orter. Genom att förlägga räkneövningarna till vissa bestämda, på skolans arbetsordning angivna fimm skulder skulle man ock försvåra för läraren att passa dessa övningar i deras naturliga samband med den övriga undervisningen. Givetvis kan det, såsom av motionären framhållits, stundom inträffa, att lärjungarna icke under sin föregående skolundervisning förvärvat sig de nödiga förutsättningarna för att kunna lösa räkneuppgifter av den art, som angives i fortsättningsskolans kursplaner, men nu gällande bestämmelser angående undervisningen i fortsättningsskolan synes icke lägga något som helst hinder i vägen för att läraren vid sådant förhållande använder behöflig tid att bringa dem de härför nödiga insikterna.

Samma yrkande som av motionären framställts i fråga om räkning skulle ock med anförande av liknande skäl kunna göras beträffande andra i fortsättningsskolans kursplaner ingående moment, t. ex. rätt- och välskrivning samt ritning. Även om dessa delar gällas det, att insikt och färdighet i dem äro av stor praktisk betydelse och att lärjungarnas föregående utbildning i dem ej sällan visar sig otillräcklig.

Den erfarenhet, som vunnits beträffande

arbetet i de nya fortsättningsskolorna, har oförtydligt bekräftat riktigheten av den grundsats, som med synnerlig styrka gjordes gällande vid de förberedande arbetena för fortsättningsskolans omdaning, nämligen att, om arbetet i denna skola med dess korta lärotid skall medföra något avsevärt resultat, så kräves därför såsom ett ofertgivligt villkor, att detta arbete samlas kring ett fåtal ämnen och att dessa ämnens teoretiska och praktiska delar sättas i möjligast nära samband med varandra. Ett tillmötesgående av motionärens yrkande skulle innebära ett enligt överstyrelsens mening beklagligt frångående av denna för fortsättningsskolans hela värksamhet betydelsefulla grundsats samt bana vägen för den splittring av fortsättningsskolans arbete, som man på goda grunder velat undvika.

Med stöd av vad sålunda anförts finner överstyrelsen sig icke kunna tillstyrka bifall till det uti den föreliggande motionen framställda yrkandet.

Överstyrelsen för fortsättningsskolorna. Härmed meddelas att överstyrelsen för fortsättningsskolorna i Stockholm den 14/11/18 har beslutat att i fortsättningsskolorna i Stockholm för räkneövningarna i fortsättningsskolan icke tillmätas allt för knappt. Att, såsom av motionären föreslagits, genom allmänt gällande bestämmelser fastställa något visst, särskilt för räkneövningar avsett timantal kan överstyrelsen emellertid ej finna lämpligt. Räkneövningarna böra nämligen ej blott till sin art utan även till sin omfattning anpassas efter lärjungarnas förutsättningar och behov, vilka äro synnerligen skiftande i fortsättningsskolor av olika typer och på skilda orter. Genom att förlägga räkneövningarna till vissa bestämda, på skolans arbetsordning angivna fimm skulder skulle man ock försvåra för läraren att passa dessa övningar i deras naturliga samband med den övriga undervisningen. Givetvis kan det, såsom av motionären framhållits, stundom inträffa, att lärjungarna icke under sin föregående skolundervisning förvärvat sig de nödiga förutsättningarna för att kunna lösa räkneuppgifter av den art, som angives i fortsättningsskolans kursplaner, men nu gällande bestämmelser angående undervisningen i fortsättningsskolan synes icke lägga något som helst hinder i vägen för att läraren vid sådant förhållande använder behöflig tid att bringa dem de härför nödiga insikterna.

Överstyrelsen för fortsättningsskolorna. Härmed meddelas att överstyrelsen för fortsättningsskolorna i Stockholm den 14/11/18 har beslutat att i fortsättningsskolorna i Stockholm för räkneövningarna i fortsättningsskolan icke tillmätas allt för knappt. Att, såsom av motionären föreslagits, genom allmänt gällande bestämmelser fastställa något visst, särskilt för räkneövningar avsett timantal kan överstyrelsen emellertid ej finna lämpligt. Räkneövningarna böra nämligen ej blott till sin art utan även till sin omfattning anpassas efter lärjungarnas förutsättningar och behov, vilka äro synnerligen skiftande i fortsättningsskolor av olika typer och på skilda orter. Genom att förlägga räkneövningarna till vissa bestämda, på skolans arbetsordning angivna fimm skulder skulle man ock försvåra för läraren att passa dessa övningar i deras naturliga samband med den övriga undervisningen. Givetvis kan det, såsom av motionären framhållits, stundom inträffa, att lärjungarna icke under sin föregående skolundervisning förvärvat sig de nödiga förutsättningarna för att kunna lösa räkneuppgifter av den art, som angives i fortsättningsskolans kursplaner, men nu gällande bestämmelser angående undervisningen i fortsättningsskolan synes icke lägga något som helst hinder i vägen för att läraren vid sådant förhållande använder behöflig tid att bringa dem de härför nödiga insikterna.

Överstyrelsen för fortsättningsskolorna. Härmed meddelas att överstyrelsen för fortsättningsskolorna i Stockholm den 14/11/18 har beslutat att i fortsättningsskolorna i Stockholm för räkneövningarna i fortsättningsskolan icke tillmätas allt för knappt. Att, såsom av motionären föreslagits, genom allmänt gällande bestämmelser fastställa något visst, särskilt för räkneövningar avsett timantal kan överstyrelsen emellertid ej finna lämpligt. Räkneövningarna böra nämligen ej blott till sin art utan även till sin omfattning anpassas efter lärjungarnas förutsättningar och behov, vilka äro synnerligen skiftande i fortsättningsskolor av olika typer och på skilda orter. Genom att förlägga räkneövningarna till vissa bestämda, på skolans arbetsordning angivna fimm skulder skulle man ock försvåra för läraren att passa dessa övningar i deras naturliga samband med den övriga undervisningen. Givetvis kan det, såsom av motionären framhållits, stundom inträffa, att lärjungarna icke under sin föregående skolundervisning förvärvat sig de nödiga förutsättningarna för att kunna lösa räkneuppgifter av den art, som angives i fortsättningsskolans kursplaner, men nu gällande bestämmelser angående undervisningen i fortsättningsskolan synes icke lägga något som helst hinder i vägen för att läraren vid sådant förhållande använder behöflig tid att bringa dem de härför nödiga insikterna.